

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS
SARANDI 203
AL COSTAT DEL CORREO

PERIÓDICH SENMANAL Y LITERARI

SUSCRICIÓN ADELANTADA
Ciutat ps. 0.50
Campanya » 0.60
Exterior » 0.70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, 22 NOVEMBRE DE 1885

LOS VINS CATALANS

Los diferents assumptos de que 's trova assediada la Redacció d' aquest senmanari, y son limitat espay, 'ns ha obligat, á pesar nostre, á retardar fins ara l' ocuparnos d' una disposició que fá poch temps ha pres lo Govern d' aquest país, relacionadá ab un de 'ls principals productes de Catalunya.

Mes, no per aixó ha perdut res de sa oportunitat aquest article, porque la disposició á que 'm fet referencia se trova, sino de dret, de fet, en suspens sa execució, lo que fou causa de que no hajem donat preferencia al assumpto de que 'ns ocupem primer que á d' altres de que nos havem ocupat. Mes, prou de preámbul y entrem á la qüestió.

Lo ministre d' Hisenda d' aquesta República, publicá un decret creant en l' Aduana de la capital una Oficina Química pera analizar los vins, licors, xarops y demás begudas que per aquella dependencia se registren, ab lo bon fi d' evitar lo consum de caldos que sian nocius á la salut per las materias estranyas que poden contenir, á la vegada que per son article 4 prohibeix la fabricació y venda de los vins artificials y l' ús de los que, encar que naturals, contingan mes de dos grams de sulfat potásich (guix) per litre de vi.

La disposició, si hem de parlar á nostres llegidors ab nostra franquesa acostumada, direm qu' es digne d' aplaudiment y que ha sigut ben rebuda per los industrials y comerciants vinícols, puig vé á garantir la sa-

lut del consumidor y á evitar lo frau, protejint á la vegada al comers y á la industria de vins.

Ab tot, lo Decret, mes per sa deficient expressió técnica ó química, que per las resolucions qu' entranya, fou font de certa agitació entre varis introductors de vins y de gran alarma pera los fabricants de caldos artificials.

Eixa agitació y alarma, com era natural, ressoná en la premsa montevideana, y varis de nostres col-legas s' ocupáren del Decret. A las horas, lo Ministre, en vista de la opinió de los diaris y de la petició d' una comissió de «La Liga Industrial,» deixá en suspens, de fet, per mes que fins ara res haje publicat, la instalació de l' Oficina Química, y consultá lo parer científich respecte del assumpto.

Lo que podem avansar, es que sabem que lo Ministre 's proposa portar avant sa disposició, si bé modificantla y axamplantla per lo Reglament, en lo sentit de que 's prohibirá la venda de tota mena de vins que sian alterats ò falsificats y la fabricació de los artificials, sempre que contingan materias danyosas á la salut del consumidor.

La disposició, modificada y ampliada en la forma que s' anuncia, si 's posa en práctica, com es d' esperar, ab rectitud, te d' afavorir lo comers de vins catalans.

Segons análsis que tenim á la vista, las casas imortadoras de vins catalans de Pagés y Rosés, Tremoleras germans, y Aymar Marti y Companyia, no reban cap caldo qu' estiga fora de l' esmentada lley, lo que dona una prova que los vins purs de nostras vinyas no tenen materia danyosa á la salut.

Coneguda es de tothom la lluyta desigual á qu' están sotmesos nostres vins naturals per los artificials y falsificats, en sa majoria dolents, que no solsament posan en perill al

salut pública y la destrueixan, sino que crean poderosos obstacles á l' industria legítima per la baratura á que poden vendrers.

Donchs bé, l' anàlisi de los vins en l' Aduana, te precisament que constatar la puresa dels caldos catalans y denunciar los competidors falsificats.

Los vins espanyols y especialment los catalans, son en sa totalitat naturals, y si alguna vegada se hi trovan falsificacions, sempre s' ha comprovat que l' engany s' ha fet per negociants estrangers.

Lo Tribunal Civil de Bayona (Fransa) en totas las sentencias que ha dictat fins ara, respecte de falsificacions de vins espanyols, sempre ha condemnat á los negociants per resultar ésser ells los que després de traurer lo vi dels sellers de nostres pagesos, fan las falsificacions.

Fá poch temps que la «Associació d' Agricultura» d' Espanya, ha publicat una comunicació oficial fent notar que quantas falsificacions fins ara conegudas, foren fetas per negociants estrangers, lo que determiná á la Associació á disposar que 'n sa Secretaría se porti escrupulosament un registre encaminat á posar de manifest los noms dels falsificadors.

Per altre part, la «Institució Agrícola Catalana,» estudia constantment los eficacis medis que privin las adulteracions de nostres vins, y dona freqüents provas de que ab gran activitat procura posar trevas á los recels qu' originan las falsificacions del estranger.

No entrem, per avuy, en mes llargas consideracions sobre eix assumpto, perque 'ns consta que té qu' ésser tractat ab gran acopi de datos y ab desusada competencia, per un ilustringat y apreciable amic nostre en una publicació que ben prest veurá la llum pública en aquesta capital, ab lo títol de «El Comercio Español en el Plata.»

UN POC D' HISTORIA CATALANA

III

Es necessari, per omplernar l' objecte que 'ns havem proposat al escriure aqueixos articles, que 'ns detinguem una mica en lo regnat

d' En Jaume I anomenat *lo Conqueridor*, per ésser aquet 'l que portá á terme la obra signada per Ramon Berenguer IV.

Durant sa menor edat, En Jaume estigué pres en lo castell de Monzon, y en aquella época lo regne d' Aragó 's trobava ab una anarquía complerta per estar dividit l' Estat en bandos y parcialitats á causa de la pretensió á la corona per los dos oncles d' En Jaume, Don Sanxo y Don Ferran.

Tenia nou anys lo jove princep quant lo deixaren en llibertat sens permis de son oncle D. Sanxo, que habia sigut nombrat procurador general del regne y pretenia apoderarse de la corona. Desd' aquesta edat, comensá ja á donarse á coneixer En Jaume, demostrant lo que seria mes endavant, puig tingué que combatrer continuament contra sos parents y contra la aristocracia aragonesa que no volian reconeixer sa autoritat, trovantse moltes vegadas captiu d' ells, surtint al últim victoriós y logrant dominarlos de tal manera, que acabá per imposarse, y 'ls mateixos que l' habian combatut sollicitáren entrar á son servey.

Restablerta ja la pau de son regne y contant En Jaume apénas vint anys, 's recorda del plan que deixá En Ramon Berenguer IV y pensá en la conquesta de Mallorca.

Trobantse á Tarragona, acompanyat de varis nobles catalans, fou convidat á dinar per lo ciutadà de Barcelona En Pere Martel, lo mes destre y expert marí que 'n aquella época 's coneixia, y occurríntseli á En Jaume preguntarli noticias sobre l' illa de Mallorca, li contestá Martel, ponderant i las riquesas que contenia y 'ls danys que causaban al comerç catalá los corsaris de la illa. Coincidint ab aixó la presa de dos naus catalanas per lo rey de Mallorca, s' irritáren 'ls catalans y nombráren un delegat pera que demanés, á nom d' En Jaume, restitució de las naus y reparació de 'ls perjudicis.

Al sentir la demanda lo rey mallorquí, contestá ab despreci: *¿Y qui es aquet rey de qui 'm parlas?—¿Qui?* li replicá 'l barceloní, *lo rey d' Aragó En Jaume, fill d' En Pere, el que en la batalla de las Navas desbaratá un exercit numerós de 'ls de la teva nació; be ho saps tú.*

Tan altiua y no esperada resposta indigná al mallorquí de tal manera, que á sort tingué

poder sortir lliure de sas mans lo catalá. De retorn á Barcelona doná compte de tot lo ocorregut al rey En Jaume, el qual jurá no desistir fins tindre en son poder á Mallorca y á son rey.

Convocadas al efecte Corts generals del Regne á Barcelona, se acordá portar á cap la empresa, y aprontant la nombrosa esquadra catalana, sortí del port de Salou en la matíada del dimecres dia 6 de Setembre de 1229 y arribant á la vista de Mallorca lo dia següent. Tan prompte desembarcáren, tingueren lloch una sèrie de combats sangrents en los que quedaren derrotats 'ls moros que tingueren que refugiarse dintre la ciutat ahont quedáren sitiats fins lo 31 de Desembre del mateix any, en que 'ls catalans donáren l' assalt, quedant en poder d' En Jaume, lo rey moro y son fill.

La mort de 'N Jaume d' Urgell

MONÓLEGI

Presó en lo castell de Xativa. Es nit. Lo comte d' Urgell, sens sentits, está estés á terra: poch á poch torna á la vida. Per una reixa entrarà, quan s'indiqui, un raig de lluna.

Oh! quin somni mes trist! Si fins me sembla que somni no ha sigut; que aquells tres homes ben despert los he vist, y que 'm parlaren. Mes no; que jo he dormit sobre esta roca.

Senyor, Deu meu, daume coratje, 'ls brassos me pesan com á tronchs, y 'l cap se 'm torba.

Ja será mitja nit. Vull á la reixa acostarmhi y no puch. Si no tinch forsas permoure un pas d' assí. Sembla que 'm lligan los brassos d' un cadavre eixint d' assotal...

Aquí; sentat aquí. Com cada vespre, com cada nit, com cada jorn; tot hora parlant ab mi mateix, ó ab los fantasmas que congría la febre que 'm arbolal... Y... ja han vingut aquesta nit. Tres erani. Mes no entraren pel mur com altrás voltas: per la porta ha sigut; que jo la he vista badallar y escupirlos rugallosa.

No era cap en Ferrán; més s' hi semblavan tots tres, los malehits! Ab las antorxas me cremávan los ulls! Jo prou volia despertar; mes debades! L' un, de sopte, s' ha tret... com una daga, y ab la punta, prenentme per masell, lo drap del rostre m' ha apartat tot dihen: Aixecat, mírans,

Jaume comte d' Urgell; som fills del home que triháren á Casp: del que 't va pendre la garlanda real d' aquestos pobles.» Y 'l fantasma callá. Jo, m' he sentida una onada de sanch botre á la gorja; y m' he alsat; y ab las unglas com á grapas he apartat mos cabells, los ulls en fora. famolenchs de mirarlos; ab la llengua de cá penjant!... !Y s' han rigut los monstres! ¡talment com en Ferrán lo jorn tristíssim que vaig caure á sos peus, devant ma esposa! «Be us conech,—los he dit—duyeu la estampa del intrús envilit damunt del rostre! ¿Com las mans se m' aturan? ¿com no us saltan al coll, estenallantvos, y us afogan, y arrencantvos la llengua us bofetejan, de torts y de través ab sa carn morta! Miserables, veniu: aquí en la terra, hont los cuchs s' arrossegan, vos pertoca caure á mos peus. Jo soch de Catalunya, d' Aragó, de Valencia, de Mallorca, jo so l' unich senyor per mon llinatge, lo vostre pare un lladre de coronas!» Y al sentirho 'ls fantasmas, en sas destrás quin remoures las flamas tremolosas! A mi l' un s' ha acostat bramant de ira: «Vil ets, y catalá» Mes jo á son rostre l' escupit: «Te; es per tú. Tota una rassa per la boca d' ún vell es qui t' enllorda!» Ah! Tots tres s' abocaren com á feras al meu damunt; llensaren las antorxas; y... m' ha semblat... sentir... en las estranyas com lo fret... d' un punyal! Y aquella porta s' ha obert per darlos pas; y s' estingiren las tres flamas per terra; y en la fosca... m' ha semblat... que 'm moria!

Ah, Deu, somniava: y al fi m' he despertat; com altrás voltas!

Te; ve la lluna: 'l Deu vos guart m' envia. Ella si que m' estima. Será hermosa la nit avuy! Los camps d' Urgell, las serras de Comiols y de Mur, lo Ribagorsa corrent al mar, los burchs y las masias!... tot apacible y misteriós, dessota d' esta amiga claror que bech y aspiro ab la fèbre del boig ¡ per que ella enronda la casa de mos fills!

Mes... aquí en terra... hi ha... quelcom! Que será? Deu! una antorxa? y encara está calenta! Y aquí... un' arma! Si; es una... daga! y es humide?... y roja!

Oh! Y en mon pit hi ha... sanch! ¿Sanch?... ¡Y
 (es sanch meval!
 ¡Donchs jo!... jo no he somniat? Ah qu' eixos
 [monstres
 eran ells, veritables; la niuhada
 del butxí de la terra!

Oh! si; s' acosta

la mort; y ja la vista se m' entela!
 Adeu somnis plascents. Adeu; y afo gat
 pera sempre en mon cor de la revenja
 l' ardévola esperansa! Qui m' afronta,
 s' ha afermat en lo trono de la terra;
 y no hi ha á Catalunya per rebótre l
 al altra part del Ebro ni una tralla.

Mes jo no vull morir sens que ma boca
 besi als fills de mon cor! Sayons, tornéumels!
 que jo 'ls veja un sol cop! Hóra per hora,
 fa vint anys que be 'ls crido! Ells me voltavan
 á dintre Balaguer; sa testa rossa
 jo acostava á ma galta en tant brunzia
 la enemiga bombardá: «Els ulls vos ploran!»
 ells me deyan, y jo ¡quinas riallas
 pera plaure á mos fills! entant que fondas
 las unglas en lo pit me las clavava;
 que ab los murs de ma vila queya tota
 la pátria llibertat!

Mes... ja la lluna
 s' ha post. Ah! no!... es ma vista. Es que s'
 (acosta
 l' últim sospir als llabis.

En la terra
 mon cos s' abat, y sol, com á la odiosa
 vibra del bochs me deixan; sens que vinga
 ni 'l sacerdot pe 'l cell!

Mes, aquí 's troba
 una creu. ¡La he sentida baix ma petjal!...
 Perdó, Senyor; que ha estat lo vostra gloria;
 y ensenya á perdonar: pugí á mos llabis.
 Ah! No; jamay! ¡que aquesta creu deshonra!
 ¡Es al pom de la daga ab que m' occiren!
 Lluny de mí; jo no 't vull, que tu 'm recordas
 no la creu de Jesús: la del mal lladre:
 y en ella pregan las botxins dels pobles!

Tot va á acabar. Adeu, pátria volguda;
 jo fino al punt; tu finirás altra hora.
 De ponent ha vingut la nuvolada:
 no has tocat á mal temps: Deu t' abandona.
 Oh, mos fills estimats! Oh, Catalunya!...
 Hont sou! ahont!...

Ayre!... Veniu: s' emportan...

vostre... rey!... Assessins... La pátria... es me-
 [va!...
 Ningú respon... Ja es... tart! Mudem... de fos-
 [sa

ÁNGEL GUIMERA
 Mestre en Gay-Saber

CORRESPONDENCIA DE BARCELONA

Lo retrás en que havem rebut aquesta cor-
 respondencia, nos obliga á retallar la major
 part de son text, puig que ja havem publicat
 en lo nombre 24, la descripció de la festa re-
 gionalista que tingué lloch en Masnou lo dia
 27 de Setembre y de la que nostre correspon-
 sal nos donava compte detallat en aquesta;
 mes per no repetir la mateixa cosa nos vejem
 obligats á retirar lo que á ella fá referencia.

Senyor Director de LA GRALLA.

Molt senyor meu:

Vaig á donar compte d' algunas novetats
 d' aquestos derrers dias que no dupto han de
 ser del agrado dels ilustrats lectors de LA
 GRALLA.

Lo dia primer del corrent tingué lloch la
 inauguració de la prova que pera iluminar la
 Rambla estan practicant la Companyia del
 gas y la de Electricitat en competencia. La
 primera ha construít 28 elegants fanals ab
 metxero Schulke que ha colocat en la Ram-
 bla del Centre. La segona ha colocat en la
 Rambla de las Flors vuyt focos d' arch vol-
 táich. Per ara, cap de las duas provas donan
 lo bon resultat que s' esperava, mes com la
 prova té de durar mitj any, creyem que du-
 rant aquest temps una y altra millorarán sos
 serveys y allavors podrem judicar, si be des-
 d' ara ja 's deixa entreveure que guanyará la
 electricitat.

De literatura pocas novetats tenim, puig ab
 motiu de la epidemia s' han aplassat ó suspés
 casi tots los certámens y no tinch noticia de
 que se 'n hagi celebrat altre que 'l de La Bis-
 bal, ahont ha guanyat premi una composició
 de nostre amich en Carles Pirozzini.

Lo teatre catalá sembla que fará una cam-
 panya brillantíssima aquest hivern, puig tin-

drem duas companyias, una en lo Romea y l'altra en lo Principal. En lo primer es sabut que no s' hi representan altrás obras que las que venent de gust á 'n En Pitarra y aixó ha donat lloch á la formació de la Associació d'autors catalans «que s' han pres per son compte lo teatre Principal ahont s' inaugurararán las funcions catalanas, segons se diu, ab l'estreno d'un drama en tres actes titolat *Lo Combat de Trafalgar*, degut á la ploma de D. Pere A. Torres, poch conegut com autor dramátich. En lo Romea s' estrena avuy un monólech de n' Aulés titolat ¡*No vá mas!* y s' anuncia 'l d' una comedia de 'n Pitarra que s' titula *La ratlla dreta*.

Me despedeixo per avuy de 'ls llegidors de LA GRALLA, puig aquesta correspondencia 's fá massa llarga y per lo tant pesada, donantlos una nova importantíssima, y es la següent:

«En alguns pobles d' Aragó y Navarra se están creant *Centres regionalistas*. Ja era hora que 's recordessin de sas llibertats perdudas, que ab constancia y fé encare poden recobrar.»

Tot aixó ajuda á nostra causa y dona mes feyna á Madrit que las Carolinas y en Bismarck.

UN CATALANISTA.

Barcelona, Octubre 7 de 1885.

CANSÓ DE L' EMBLANQUINADOR.

No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

Jo puch fer veure 'l blanch, negre,
Y hasta 'l puch fer veure groch
Y aixó que no soch Arcalde
Ni tampoch Governodor:
Un d' aquets per intertarho
Va tenir de tocá 'l dos,
y de mí, fent la mateixa,
ningú 's queixa
perque só Emblanquinador.

Per 'xó,
Quan cambian á un Arcalde
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

Si una cuina s' escrostona
O s' embrutan los fogons,
La minyona desseguida
Ja sen vé al *Rovell de l' ou*:
Busca prompte á aquest bon mosso
Que s' hi está 'm la canya al coll,
Ab molts modos se la tracta,
fém 'l pacte,
y contents marxém tots dos.

Per 'xó,
Quan las cuinas emblanquino
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

Jo conech un cert subjecte
Que té molts pretensions,
Perque havent sigut ministre
Se creu ser més que tothom:
Avans era un perdulari,
Y avuy viu... que ni un *milord*,
Mes... té negra la conciencia
qu' ab paciencia

Haig d' anarlhi emblanquin jo.
Per 'xó,

Quan á buscarme m' envia
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

Quan veig aquellas senyoras
Que s' en van cap á las Flors,
Ab la cara emblanquinada
Ab llet y polvos d' arrós,
Y que 'ls descubreix sas maulas
Una gota de suor...

Penso, ja vindrán diadas
que cansadas,

Vindrén perque us pinti jo.

Per 'xó,

Quan veig aquellas senyoras
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

- Las caixas de tot Espanya
Están minadas de pols,
Y aixó que 's cobran impostos,
Nous drets y contribucions;
Pero ab tot, no hi ha ni un quarto,
Ni 's poden pagá 'ls cupons.
¡Qui sab si una emblanquinada
molt ben dada,

Fora bona á la Nació!

Per 'xó,

Quan veig que tothom gemega
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

De la quiebra de Don Pere
Van quedarne pobres molts,
Y ara ell té cotxe y lacayos
Y viu com un rich senyor.
Si algun còp troba 'ls *inglesos*
Pert al punt tots sos colors:
Llavors m' envia un recado,
y ab cuidado

Torno á emblanquinarlo jo.

Per 'xó,

Quan á Don Pere emblanquino
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.
¡Qui diria qu' aqueix home
Qu' Emblanquinadó es tant sols,
Pogués ser tant y tant útil
Que 'l necessités tothom!
Del mes sabi á 'n al mes tonto,
Del mes pobre al mes senyor,
Tot lo mon me necessita,
cap s' evita

D' empleá Emblanquinador.

Per 'xó,

Ab tó alegre canto sempre,
Sempre canto eixa cansó:
No hi ha al mon cap mes ofici
Com lo d' Emblanquinador.

RAMON SURIÑACH BAELL.

CORREU AMORÓS

Ni lo ret de la Sila tingué tants punts fins á la borla, com ingeniosos y multiplicats medis emplean los enamorats pera comunicarse ab sas futuras mitxas taronjas.

L' amor fa rumiar á tontos y avispat, menos á las xicotas que están cnamoradas, perque aqueixas lo seu fort es la inventiva y si la dóna no trova un modo cualsevol d' enviar

una carta á son estimat, los homes per mes que 's peguin colps al front, no arribarán may á imaginar y posar en práctica lo que las fandillas, ab prodigiosa facilitat, concebeixen y ecsecutan.

Estich cert que lo mohiment contínuo, que ab tant afany cercan los sabis qu' acaban per beurers l' enteniment després de gastarse 'ls quartos, s' hauria trovat si las dónas se 'n haguessen encarregat; naturalment, si lo premi hagués sigut lo casarse ab l' home estimat.

L' amor, pera los vers enamorats, es incentiu tan poderós, que tot ho escorcolla y ho fá factible.

Coneixia jo un *púdich* jove, que fiaba son amor á unas botinas. Es á dir, no vagin á creure que estava enamorat d' un parell de botinas, sino que remesaba sa correspondencia amorosa entre 'l taló y los dits del peu del calsat. Vostés preguntarán ¿cóm pot ser aixó? Esplicació al *canto*: lo nuvi perteneixia al noble art dels peus, era *pegot*, y la nuvia, una sabatareta mes caya que las pessetas, era filla del amo de la botiga, y la xicota prenia sas precaucions per agafar primer que son pare lo parell que entregaba son Adónis. Aquí tenen vostés esplicat com lo *correu amorós* 'l representavan botas, borceguís sabatas y botinas, y qu' era tan enginyós lo sistema adóptat per la enamorada parella, que lo pare de la noya no sapigué may que l' amor *bullia* dintre lo calsat. Veritat que si las sabatas haguessen pogut parlar, potser hauria surtit cada suspir capás d' eternir las pedras. ¡Y després dirán que los mestres de la sola y lo nynyol no son intel·ligents!...

Recordo qu' era un bordegás quant la casualitat 'm feu esser mut espectador de un sistema de comunicació originalíssim.

Figúrinse vostés una escena de pis á pis, y tenint per siti duas finestras donant al pou.

—Escolta: ¿ha surtit ta tia?

—No. Está fent los llits de l' arcoba que dona al carrer.

—¿Saps si anirá á misa?

—Sí. Ha dit la senyora Ramona que la vindria á buscar á las nou.

—Donchs puja la galleda.

Després d' eix diálech pronunciat en veu baixa, jo no sé si lo fulano hi ficaria á la galleda cartas, rissos, fullaraca seca ó alguna

espardenyà vella; però sí puch afirmar que la tal galleda feya de camàlich, puig al cap d'uns dias d'inspeccionarlos, ó millor dit, de espiallos, me vareig convense que 'l «tonto» rebia la clau dins la galleda pera poguer festejar més á gust ab sa estimada. Mentres sa tia s'entretenia pegantse colps de puny al pit á la esglesia, ells aprofitavan lo temps *resant* á n'aquell Cupido que 'l pintan cego y que devia ser una bona pessa.

Podria contar molts cassos com aquestos; emperó, com alguns d'eixos medis potser 'ls hi haurán servit á vostés, y no vull ferir susceptibilitats, lo millor será deixarho correr.

ENRICH RAFOLS

PIFIAS

A la activitat del senyor Padró, propietari del Cafè-Restaurant del «Centro Catalá,» 's deu la iluminació de las galerias del teatre d'eixa societat, y aquest vespre, dia de funció, presentarà un bonich cop de vista ab los fanalets á la veneciana, convenientment distribuïts.

Lo objecte del senyor Padró, avuy que és la inauguració de la temporada d'estiu, ha sigut lo procurar que las familias puguen tindre moments d'esbarjo reunintse en los jardins del Centro, en eixos dias de xafogor que obligan á cercar sitis frescos y cómodos.

Felicitem al amich Pad.ó per aytal idea.

Se 'ns acaba d'assegurar que á las tres de la tarde 's traurán vistas fotogràficas de la fatxada y departaments del Centro, y que son moltes las familias que hi concurrirán.

•*•

Segons se 'ns ha dit, en l'aplech anyal de la gresca, que celebrarà la «Associació Espanyola de Socors mútuos», en los dias 6, 7 y 8 del próxim Decembre, resucitará una societat catalana que fá algun temps que dormia.

•*•

La sexta representació de la temporada del Centro Catalá, anunciada per avuy á las vuit del vespre, té com programma las pessas castellanas *Dos hijos* y *Esos son otros Lopez*, y la sarsuela també castellana *Un pleito*.

L'oli de Sant Pere

Cert noy, encara petit, qu' escolá d'un rector era, á la llantia de Sant Pere posava oli cada nit.

Com que pa sol li donava lo rector pera sopá', ab l'oli del Sant, lo pa sense mirament untava.

Y tot fentli babarotas, puig Sant Pere fit a fit lo mirava, inadvertit no veyá que queyan gotas.

Lo rector qu' ho va olorá', perqu' en ellas va fixarse, un dematí al aixecarse li va dir al escolá:

—«Ahí á l'oració darrera qui li faig jo tots los dias, va explicarm' que li preniás molta part d'oli Sant Pere.

Aixó, com tú pots compendre, no está be y es molt injust; pensa que l'oli va just, y del sants res se pot pendre.»—

—Ell li va dir?—y ab un ayre d'enuig gran.—Be, si, jo ho feya, no ho nego; però es que 'm creya que no fora tant xarrayre.

Ja no ho faré mes —Aixi me plau: si per golosía ho ha fas de nou altre dia, lo sant m' ho tornarà á dí'.

Veshi, digas que 't perdoni, y ompla la llantia fins dalt puig fentho, en pecat mortal no 't farà caure 'l dimoni.»—

Y quan ab l'oli 'l xicot aná al Sant, que fixament lo mirava.—Xarrayrot, li va dir, ¿estás content ara que l'aboco tot?

ENRICH FRANCO

VUYTS Y NOUS

A un qu' estava malalt, li deya 'l metje que lo qu' havia de fer era distreurers, que tot lo

séu mal venia de rumiar massa y que no penses en res.

—Donchs li dono las gracias, li contesta 'l pacient, perque justament ara estava rumiant com lo pagaria á vosté.

Un capitalista va ferse fer un retrato al oli, y observan que 'l pintor estenia 'ls colors per la paleta, y 'ls anava arreplagan de mica en mica, l' hi digué:

—Home, una cosa 'm disgusta.

—Digui.

—Que veig que aprofita molt las micas de color. Per mort de Déu, tractantse de una persona com un servidor, no miri prim. Gasti color y no 's dongui tanta pena. Y després jo no haig de regatejarli 'l compte.

—Voldria, deya un perdut, trobar alguna persona que 's cuidés dels méus interessos.

—¿Tan rich t'has tornat? l'hi preguntava un amich.

—No 'm has entés: voldria que aquesta persona s'encarregués dels interessos que dech als méus acreedors.

Lo cel es blau, lo camp vert,
Bermell lo sol, clara l' aigua,
Y tu 'ben perdut tas rosas
Ets groga com un formatge.

Se parlava á la Rambla, en un rotllo de brétols, de que s' havia pujat lo pá.

—¿Que compon?—digué un del grupo.

—Jo si qu' una vegada vaig pagarne un de car.

—¿Quan te 'n vas fer?

—Un any de presó.

Després d' eixa vida l' cel,
Tras tempestat la bonança
Y al revés, tras de la ditxa
Deu mil-lions de desgracias

En uns exámens:

L' examinador al séu deixeble:

—A veure, ¿quin camí seguiria per anar fins á Sant Francisco de California?

L' alumno:

—De primer aniria á Cádiz, m' embarcaria

en un vapor y 'l capitá m' hi portaria, qu' ell té més obligació que jo de saber aquestas cosas.

Epigramas

Per lo carrer de 'n Xuclá
Un dia que jo hi passava,
Trobo una raspa qu' anava
Sota la sella, ab un pa.
Quant s' anavam á topá
Vaig jo dirli aixeridet:
—Donam pá, cos bufonet;
Y ella 'm digué ab tó de gresca:
—« Tingui, home, fassis la llesca
Que jo no duch gavinet.»

R. ARÚS Y ARDERIU.

Noy, la Goya 'm va agradar
¡quina polka mes ufana!
Y ¿qué tal l' americana?
—La comensu à grapeijar.

TRENCA CLOSCAS

Xarada

Tercera, cuarta, quinta
Prima tercera;
Dos tú m'amor no aceptas,
¿ Saps que t'espera ?

Que ma *cuarta* donch pronta
Si en trova alguna,
Que vullga ser *tres cuarta*
De ma fortuna.

Y mentres que tú quedas
Sensa xicót,
Jo 'm menjo el *tot* sucada,
Ab xarigot.

UN FULANO DE TAL

La solució se donará en lo número vinent.

Solució á la xarada del N. 24: *Correo.*